

ગોષ્ઠ-૨૦૧૮

અંક - ૧૫

સંપાદકીય બોર્ડ

- એચ.કે. જોષી
- એસ.જે.મેહતા
- એમ.એમ.ઠક્કર

અનુક્રમણિકા

- શિક્ષણમાં, આચાર્ય એ વ્યક્તિ છે જે શબ્દોને શાળાકીય શિક્ષણ પૂરું પાડે છે
- *૯ એવા બાવા હિન્દી ના વાક્યો કે જે તમને હસાવીને લોટ પોટ કરી નાખશે.*
- જાત માટે જીવીએ
- જન્મ દિવસ
- સ્કુલ ફિર સે ખુલ રહા હૈ।
- ભારતના નોબેલ નવ સન્મો
- શાળા ની પ્રવૃત્તિઓ

અરણોદય

શિક્ષણમાં , આચાર્ય એ વ્યક્તિ છે જે અન્યોને શાળાકીય શિક્ષણ પૂરું પાડે છે

લે. ડી.મિહિર એમ વોરા.

શિક્ષક કે જે દરેકના ધોરણે ભણાવે છે તેને આચાર્ય કહેવાય છે. શિક્ષણના ઇતિહાસમાં સૌથી શાળા શિસ્તનું સૌથી સામાન્ય સ્વરૂપ શારિરીક શિક્ષા રહી છે. જ્યારે બાળક શાળામાં હોય ત્યારે આચાર્યવાલીની જગ્યાએ હોય છે, શિક્ષકોના જ્ઞાન અને વ્યાવસાયિક પ્રતિષ્ઠાને ક્રમશઃ વધારવા, જાળવી રાખવા અને અદ્યતન બનાવવા વિવિધ મંડળોની રચના થઈ છે. વિશ્વભરમાં ઘણી સરકારો શિક્ષકો માટેની કોલેજોનું સંચાલન કરે છે, જેની સ્થાપના સામાન્ય રીતે શિક્ષણના વ્યવસાયના અભ્યાસના ધોરણોને પ્રમાણિત, નિયંત્રિત અને પ્રવર્તમાન કરીને શિક્ષણના વ્યવસાયમાં જનતાના રસને જાળવી રાખવાના હેતુને પાર પાડવા થાય છે. શિક્ષકોની કોલેજનું કાર્ય મહાવરણના સ્પષ્ટ ધોરણો નક્કી કરવા, તત્કાલીન શિક્ષણ પૂરું પાડવું, સભ્યોને સામેલ કરી ફરિયાદનું નિરાકરણ લાવવું, ગેરવર્તણું કનીસભ્યો પાસે સૂનાવણી કરવી અને યોગ્ય શિસ્તબદ્ધ નિર્ણયો લેવા સાથે શિક્ષકોના શિક્ષણ કાર્યક્રમની ભલામણ કરવાનું હોય છે. ઘણી વાર શિક્ષકો સાર્વજનિક શાળાઓ કોલેજ જેટલા સારા સ્તર, અને ખાનગી શાળાઓ તેમના શિક્ષકો કોલેજના હોવાનો આગ્રહ રાખે છે શિક્ષણમાં, આચાર્યએ વ્યક્તિ છે જે અન્યોને શાળાકીય શિક્ષણ પૂરું પાડે છે. એક એકલા વિદ્યાર્થીને શિક્ષણની સુવિધા આપનાર શિક્ષકને વ્યક્તિગત આચાર્ય પણ કહી શકાય. ઘણા દેશોમાં, રાજ્યદ્વારા ચાલતી શાળાઓમાં આચાર્યબનવા ઈચ્છતી વ્યક્તિએ પ્રથમ યુનિવર્સિટી કે કોલેજ તરફથી વ્યાવસાયિક યોગ્યતા કે પ્રમાણપત્રો ફરજિયાતપણે પ્રાપ્ત કરવા પડે છે. શિક્ષકની ભૂમિકા સંસ્કૃતિઓ મુજબ બદલાઈ શકે. શિક્ષકો વાંચન-લેખન અને સંખ્યા-જ્ઞાન, કે અમુક અન્ય શાળાના વિષયો શીખવી શકે. અન્ય શિક્ષકો કારીગરી કે રોજગારલક્ષી તાલીમ, કલાઓ, ધર્મ કે અધ્યાત્મ, નાગરિકશાસ્ત્ર, સામુદાયિક ભૂમિકાઓ કે જીવન જીવવાની કળાનું માર્ગદર્શન પૂરું પાડી શકે. શિક્ષકે સંબંધિત અધિકૃત નિશ્ચિત અભ્યાસક્રમને અનુસરવામાં આવે છે. શિક્ષકે દરેક વયના-શિશુથી યુવાન, વિવિધ ક્ષમતાવાળા અને શીખવાની ખામીવાળા વિદ્યાર્થી સાથે તાદાત્મ્ય રાખવું જોઈએ. અધ્યાપન-શાસ્ત્રનો ઉપયોગ શીખવવામાં વિદ્યાર્થીના નિશ્ચિત કૌશલ્યો શિક્ષણનું સ્તર નક્કી કરવામાં સંયોજાય છે. વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓને અધ્યાપન-શાસ્ત્રને સમજવા વિવિધ સૂચનો અને નિરીક્ષણનો ઉપયોગ દરેક વિદ્યાર્થીની જરૂરિયાત પ્રમાણે સંકળાય છે. અધ્યાપન-શાસ્ત્રને બે રીતે પ્રયોજી શકાય છે. પહેલાં તો, શિક્ષણ પોતે જ વિવિધ રીતે શીખવી શકાય છે, જેમકે, શીખવવાની ઢબનું અધ્યાપન શાસ્ત્ર. બીજું, શીખનારનું અધ્યાપનશાસ્ત્ર ત્યારે અનુભવમાં મૂકાય જ્યારે આચાર્ય અધ્યાપન શાસ્ત્રને તેના/તેણીના વિદ્યાર્થીઓને અનુલક્ષીને વ્યક્તિગત રીતે અલગ કરે. ઔપચારિક અથવા અનૌપચારિક શિક્ષણો હેતુ શીખવાની રીત, સમવિષ્ટ અભ્યાસક્રમ અને પાઠ યોજના થી જ્ઞાન માહિતી અને વૈચારિક આવડત પૂરું પાડવાનો હોય છે. શીખવવાના વિવિધ માર્ગો મોટેભાગે અધ્યાપનશાસ્ત્રને અનુસરે છે. જ્યારે શિક્ષકને કઈ પદ્ધતિથી ભણાવવું એ નક્કી કરવું હોય ત્યારે એ વિદ્યાર્થીનું જ્ઞાન, વાતાવરણ અને તેમના શીખવાના ધ્યેય અને એની સાથોસાથ સંબંધિત અધિકૃત અભ્યાસક્રમને ધ્યાનમાં લે છે. ઘણી વાર આચાર્યવિદ્યાર્થીને વર્ગખંડની બહારની દુનિયાનું શિક્ષણ આપવા પ્રવાસ દ્વારા શિક્ષણ આપે છે. ટેકનોલોજીના વધતા ઉપયોગ, ખાસ કરીને ગયા દાયકામાં વધેલા ઇન્ટરનેટના ઉપયોગે વર્ગખંડમાં શિક્ષકની ભૂમિકાને આકાર આપ્યો છે. કદાચ પ્રાથમિક શાળા અને માધ્યમિક શાળાના શિક્ષણ વચ્ચે સૌથી સચોટ ભેદ શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓના સંબંધો જ હશે. પ્રાથમિક શાળામાં દરેક વર્ગમાં આચાર્ય હોય છે, જે તેમની સાથે જ મોટા ભાગનું અઠવાડિયું રહે છે અને આખો અભ્યાસક્રમ ભણાવે છે. માધ્યમિક શાળાઓમાં તેમને વિવિધ વિષય નિષ્ણાંત ભણાવે છે અને

દરેક વિભાગને અઠવાડિયા દરમિયાન 10 કે વધુ શિક્ષકો ભણાવે છે. પ્રાથમિક શાળામાં બાળકો અને તેમના શિક્ષકોના સંબંધોનજીક હોય છે, જ્યારે પછી એ નિશ્ચિત શિક્ષક, નિષ્ણાંત આચાર્ય અને બીજા વાલી જેવાં બની જતાં હોય છે.

આ બાબત મોટાભાગે સત્ય છે, છતાં પણ, પ્રાથમિક શિક્ષણનો અન્ય અભિગમ પણ પ્રવર્તે છે. આમાંનું એક કોઈક વાર "પ્લાટ્ન સિસ્ટમ" તરીકે વિદ્યાર્થીઓના એક સમૂહને એક સાથે એક નિષ્ણાંત પાસેથી બીજા પાસે દરેક વિષયમાં સાંકળે છે. અહીં ફાયદો એ છે કે વિદ્યાર્થીઓ વિષય નિષ્ણાંત શિક્ષકો પાસેથી ઘણું જ્ઞાન લઈ શકે જે એક જ આચાર્ય પાસેથી ઘણાં વિષયો શીખવામાં મળતુ હોય છે. દરેક વર્ગ માટે એક જ સાથી મિત્રો મળતાં હોવાથી વિદ્યાર્થીઓને રક્ષણની લાગણી અનુભવાય છે. સહ શિક્ષણ એ શિક્ષણ સંસ્થાઓ માટે એક નવો પથ બન્યો છે. સહ શિક્ષણ એટલે વિદ્યાર્થીઓની દરેક જરૂરિયાત પૂરી કરવા માટે બે કે વધુ શિક્ષકો એક વર્ગખંડમાં રાખવા. શ્રેષ્ઠ આચાર્ય એટલે એવોર્ડ વિજેતા નહિ પણ વિદ્યાર્થીઓ ના મન અને માન વિજેતા બને તેવો હોવો જોઈએ તોજ શ્રેષ્ઠ આચાર્ય: એવોર્ડ ઝળકે પ્રત્યેક પળે વાક્ય સાર્થક થાસે નહિતર બધુ બેકાર છે.

સં દર્ભે શ્રેષ્ઠ આચાર્ય: એવોર્ડ ઝળકે પ્રત્યેક પળે

૯ એવા બાવા હિન્દી ના વાક્યો કે જે તમને હસાવીને લોટ પોટ કરી નાખશે..

- ૧ - હમ કોં હિન્દી આવડતા હે પણ ફાવતા નહીં હૈ.
- ૨ - સીધા આગે જાકે ડાબે વળ જાના..
- ૩ - પવન તો જો.. એસા વાતા હૈ કે સાલા સીધા બાઈણા બંધ હો જાતા હૈ..
- ૪ - હમારે ગામ મેં કોઈ વાયડાઈ કરતા હૈ ના તો સબ લોગ ઉસકો ધોકાવાળી કરતે હૈ..
- ૫ - હમારે ગુજરાત મે તો ઈતના મોટા ગણપતિ લાવતે હે કે મુનશી-પાલટી કે વાયર કે થાંભલે ભી હટાવને પડતે હૈ..
- ૬ - એમેઝોન માં : યે જો આપને ભેજ હૈ વો ગમતા નહિ હૈ તો પાછા લેવા વાળાને ભેજ દેના મેરેકો યે જોતા હી નહી હૈ..
- ૭ - જલ્દી દો ને ભૈયા પછી મોડા હોતા હૈ ન તો પછી ઘર મેં મગજમારી હોતા હૈ.
- ૮ - એન્જનીયરીંગ ફાવતા નહી હૈ ફીર ભી ગધેડા ની જેમ કયરે જા રહે હૈ.
- ૯ - ભૈયા પાની પુરી બડી દેના કાણાવાલી નહી દેના અમારે હાથ પલળતા હૈ..

જાત માટે જીવીએ

ડૉ. એન.વી. સોરઠીયા
ઉચ્ચ.માધ્ય.શિક્ષક

આપણે સૌ એ વિચારવા જેવો પ્રાણપ્રશ્ન: શું આપણે બધા આપણાં માટે જીવીએ છીએ ખરાં? ખુદ માટે આપણી પાસે કુરસદ છે ખરી ? જવાબ કદાચ એવો જ મળે કે જાત માટે જ તો જીવીએ છીએ. ખરેખર મોટાભાગની વ્યક્તિના જીવનમાં આ સાચું નથી. તાજી હવામાં , ખુલ્લી જગ્યામાં અથવા જ્યાં નીરવ શાંતિ અનુભવાતી હોય ત્યાં જઈને વિચારીએ તો જવાબ મળે કે આપણે ક્યા રસ્તે છીએ ?

મોટા ભાગનું રુટિન જવાબદારીમાં , ફરજ પાલનમાં પસાર થાય છે. એમાંય આજકાલ તો થાકો નહિ ત્યાં સુધી કામ કરો , કરાવોની નિતિમાં ઓફિસ , ઘર , વ્યવસાયોનાં કલાકો એકબીજામાં ભળી ગયા છે. ઘણી વખત કામનું ભારણ માણસને હતાશા તરફ દોરી જાય છે. સતત તનાવભરી દોડમાં આપણે ક્યાંય અટકતા નથી. પરિણામે જીવન જીવવાનો રોમાંચ માણસમાંથી ધીમેધીમે ઓસરતો જાય છે. શું આપણે આપણાં અમુલ્ય જીવન માટે ક્યારેય સમય કાઢીએ છીએ ખરા ? જીવનોના જીવન આમને આમ ખલાસ થતાં જાય છે.

અબ્દુલ કલામ એક પંક્તિમાં કહે છે કે : The bird is powered its own life by its motivation. ખરેખર તેઓ (પક્ષીઓ) માંથી કેટલું બધું શીખવા મળે છે.

વિજ્ઞાન કહે છે તેમ જીવન એટલે શ્વાસોચ્છવાસની પ્રક્રિયા. ધર્મની દૃષ્ટિએ સચ્ચાઈ પૂર્વક સત્કર્મ કરતાં રહેવું એ જીવન છે. તો વળી સામાજિક વિજ્ઞાનો રાજનીતિ , અર્થવ્યવસ્થા , માણસને ઓળખવાની સાચી રીત , જીવનમૂલ્યોવગેરેને જીવનમાં મુખ્ય ગણે છે.

દર વખતે બધાને ખુશ કરવા માટે શું આપણે જન્મ્યાં છીએ ? પણ સાથો સાથ જાતને ખુશ રાખવી એટલી જ જરૂરી છે. 'સ્વ' ને માટે સમય કાઢીને જીવવાથી વસ્તુઓની યાદી કદાચ લાંબી થાય. 64 કલાઓમાંથી કોઈપણ કલાની અભિવ્યક્તિ ,સારા કાર્યક્રમો , સૂર્યોદય , સૂર્યાસ્ત , અપેક્ષારહિત કોઈને મદદ કરવી , કુટુંબનો કિલ્લોલ પ્રવાસ , સંગીત વગેરે માટે સમય કાઢી જીવવાનો આનંદ અનેરો છે. સાચું જ કહેવાયું છે ને કે : PUSH YOURSELF BECAUSE NO ONE ELSE IS GOING TO DO IT FOR YOU.

જીવનને ખરા અર્થ માં જીવવા , માણવા માટે ખુમારી એટલી જ જરૂરી છે. 'હિંમતે મદાં તો મદદે ખુદા' કોઈ આપણા પર પોતાના જડ નિર્ણયો લાદી ન દે તે માટે આપણે મજબૂત બનવું જ રહ્યું. છાંદોગ્ય ઉપનિષદમાં પ્રાણ નો મહિમા ગવ્યો છે. પ્રાણ જ પિતા, માતા , ભાઈ , બહેન , આચાર્ય અને બ્રહ્મ પણ છે. તો શા માટે લાચારી , લઘુતા અને ભયગ્રસ્ત જીવન જીવવું ? સુંદર જીવન નો સૌ સંકલ્પ કરીએ.

જન્મ દિવસ

Mr. Pragneshkumar H Jani
J. E. [ELECT]

જન્મ ના દિવસો નો સરવાળો છે જીવન,
જ્યારે વિચારો શબ્દ મે જન્મ દિવસ...

જન્મ અને મરણ વચ્ચે નો સમયગાળો છે જીવન,
જ્યારે વિચારો શબ્દ મે જન્મ દિવસ...

જીવવું છે હવે જન્મો જનમ,
જ્યારે વિચારો શબ્દ મે જન્મ દિવસ...

એટલે જ, પ્રાથુ હે પ્રભુ તુજ ને, બનાવ માધ્યમ મુજ ને,
વાવી શકુ પ્રેમ, જ્યાં છે ઘિક્કાર
આપી શકુ ક્ષમા, જ્યાં છે ધાવ
પેદા કરી શકુ શ્રદ્ધા, જ્યાં છે શંકા
આપી શકુ આનંદ, જ્યાં છે શોક
આપી શકુ આશા, જ્યાં છે નિરાશા
ફેલાવી શકુ પ્રકાશ, જ્યાં છે અંધકાર

આજ ખરો સમજ્યો 'જન્મ દિવસ '
આપવા માં જ છે, આનંદ
ક્ષમા માં જ છે, સાચું જીવન

હૃદય કહે,...
હાથ આપુ, માંગનાર ને
પ્રેમ આપુ, ચાહનાર ને
ખુલ્લું હૃદય આપુ, મિત્રતા ને
બસ આવું જ જીવવું છે જીવન
આજ ખરું જીવન.

કવિ કહે 'જાની' તુજ ને,
ખૂબ સરળ છે જીવન
સરવાળો અને સમયગાળો છે જીવન,
બસ આજ છે જન્મ નો દિવસ
જ્યારે વિચારો શબ્દ મે જન્મ દિવસ.

स्कूल फिर से खुल रहा है।

कल स्कूल फिरसे खुल रहा है।

ओय! चल कल फिर से एक बार
नंगेपेर स्कूल तक रेस हो जाए।

फिर न जाने कब हम बडे हो जाए;

तु कतराएं मेरा हाथ छूने से,

मैं कतराउ तुझसे नजर मिला ने से।

स्कूल का ये आखिरी साल,

हमारी दोस्ती की करलें ' देखभाल'।

फिर एक बार आँखों मे आसूँ आने दे;

मास्टर कि छडी ऐक के शरीर ओर दुसरे के मन पर पर पडन दे।

ओय! चल.....

एक खाएं; एक भूखा रह जाए;

बिना खाएँ जब पेट भर जा ऐ।

कल - परसों शायद हम बिछड जाए।

खाना पास मे पडा हो पर निवाला;

गले से न उतर पाऐ ।

भुला तो जिंदगी भर नही पायेंगे।

पर शायद आँखों से ओझल हो जाए।

कभी पीछे से मेरे कंधे पर हाथ रख देना।

तेरी कसम स्पर्श को आखिरी सांस तक नहीं भूल पाएंगे।

ओय! चल.....

मर तो ऐक दिन सभी जाते है।

गर तू ही दोस्त बनकर मिल जाए तो;

खुदा से ऐक ओर जिदंगी मांग लेगें।

ओर तुम से आकार कहेंगे;

ओय! .....

फिर से एक बार नंगे पैर स्कूल तक रेस हो जाए।

ભારતના નોબેલ ભવ શુભો

પી. જી. પ્રજાપતી
ઉચ્ચ. માધ્યમિક શિક્ષક

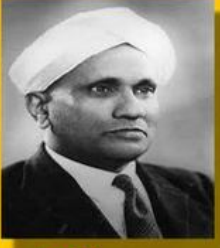
વિશ્વમાં સર્વોચ્ચ સન્માન ગણાતા નોબેલ એવોર્ડની 1895 માં સ્થાપના કરાઈ હતી. 1901 થી આ એવોર્ડ આપવાની શરૂઆત થઈ. શાંતિ ઉપરાંત ભૌતિક , રસાયણ , અર્થશાસ્ત્ર , સાહિત્ય અને તબીબી ક્ષેત્રો માટે એવોર્ડ અપાય છે. ભારતની નામાંકિત વ્યક્તિઓને મળેલા આ એવોર્ડની એક ઝલક.....

૧) રવિન્દ્રનાથ ટાગોર (સન્માનિત 1913) :-

ભારતના પ્રથમ નોબેલ પુરસ્કાર મેળવનાર કવિવર રવિન્દ્રનાથ ટાગોર હતાં. તેમના પ્રખ્યાત પુસ્તક ગીતાંજલિ માટે તેમને આ એવોર્ડ મળ્યો. એ સાથે ઇતિહાસજન્ય તથ્ય એ પણ છે કે 1913 માં આ સન્માન મેળવનારા તેઓ પહેલા બિનયુરોપીય વ્યક્તિ પણ હતાં.

૨) સી.વી. રમણ (સન્માનિત 1930) :-

મદ્રાસમાં 1888 જન્મેલા સી.વી. રમણની રમન ઇફેક્ટ આજે પણ વિજ્ઞાનિઓ માટે પાયાની લકીર સાબિત થાય છે. તેમણે પ્રકાશ સાથે જોડાયેલા પ્રભાવોની શોધ કરી હતી તેને સન્માનિત કરાઈ.

૩) હરગોવિંદ ખુરાના (સન્માનિત 1968) :-

એન્ટી બાયોટીક દવાની શરીર પર કેવી વ્યાપક અસર થાય છે એ વિષય પરના સંશોધન બદલ પંજાબમાં જન્મેલા હરગોવિંદ ખુરાનાને આ નોબેલ પુરસ્કાર મળ્યો હતો.

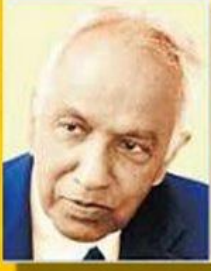
૪) મધર ટેરેસા (સન્માનિત 1949) :-

મૂળ અલ્બેનિયાના પણ સેવા અર્થ ભારતને વતન બનાવી સંપૂર્ણ ભારતીય બની ગયેલા મધર ટેરેસાએ ગરીબો અને રક્તપિત્તના રોગીઓ માટે સેવા કાર્ય કર્યું તેને આખી દુનિયા આજે પણ સલામ કરે છે.

પ) સુબ્રહ્મણ્યમ ચંદ્રશેખર (સન્માનિત 1983) :-

ભાગલા પહેલા અખંડ ભારતના લાહોરમાં 1910માં જન્મેલા સુબ્રહ્મણ્યમ ચંદ્રશેખર એસ્ટ્રો ફિઝિક્સમાં વધુ સંશોધન કરી તેમણે તારાઓની આકૃતિ અને તેનું સર્જન કેવીરીતે થાય છે તે વિશે શોધ કરી. તેમની આ સૌધ્યાંતિક શોધ માટે તેઓ સન્માનિત થયા.

ડ) અમર્ત્ય સેન (સન્માનિત 1998) :-

ભારતીય મૂળના અર્થશાસ્ત્રી અમર્ત્ય સેનનું પુસ્તક ' ધ આર્જ્યુમેન્ટેટીવ ઇન્ડિયન ' ધણું ચર્ચાસ્પદ રહ્યું છે. તેમને વેલ્ફેર ઇકોમાટે મિક્સમાં કરેલ પ્રદાન બદલ સન્માનિત કરાયા.

ઠ) વિધાધર નાયપોલ (સન્માનિત 2001) :-

ત્રિનિદાદ અને ટોબેગોમાં જન્મેલા વિધાધર સૂ રજ્પ્રસાદ નાયપોલને 2001માં સાહિત્ય ક્ષેત્રમાં કરેલા પ્રદાન બદલ સન્માનવામાં આવ્યા.

૯) આર.કે.પચૌરી (સન્માનિત 2007) :-

અમેરિકાનાં પુર્વ રાષ્ટ્રપતિ અલગોર સાથે 2007 માં લાંબા સમય સુધી ટાટા એનર્જી રિસર્ચ ઇન્સ્ટિટ્યુટ સાથે જોડાયેલા હતા. યુનોની જળવાયુ પરિવર્તન ક્ષેત્રે વ્યાપક સંશોધન કરી આ સન્માન મેળવ્યું.

૯) વેંકટ રામાકૃષ્ણન (સન્માનિત 2009) :-

મદ્રાસમાં જન્મેલા વેંકટ રામાકૃષ્ણને રાઇબોઓમના બંધારણ અને કાર્ય પ્રણાલીના ક્ષેત્રે સંશોધન બદલ રસાયણશાસ્ત્રમાં પુરસ્કૃત કરાયા હતાં.

શાભા બી પ્રવૃત્તિઓ

હાઉસ કુટનોલ

ઓશી રુબેલા સ્ત્રીકરણ કાર્યક્રમ

દીરુણ -૧૦
તથા
દીરુણ -૧૨
મોટીવેશન
કાર્યક્રમ

કલા મહાકુંભ

મીની સાયન્સ સેન્ટરનું ઉદ્ઘાટન

શનિવાર ની પ્રવૃત્તિ

